

odată prea tirziu. Prin urmare, iată ce scrie reporterul de la „Paris-Théâtre”, referindu-se la spectacolele românești: „...S-a vorbit pe bună dreptate de o revelație. E cert că ansamblul rominilor a dat... două reprezentări de un comic prodigios, care au suscitât neîncoțat aplauze bine meritare... *Ultima oră* se prezintă ca o comedie satirică, ce se situează între *Knock* de Jules Romains și *Topaze* de Pagnol. Comedia scrisă cu nesfârșit spirit și jucată desăvârșit de un ansamblu încărcat cu onoruri oficiale... La *O scrisoare pierdută*... publicul parizian n-a mai conținit să ridice, în pofida obstacolului prezentat de necunoașterea limbii”.

Reproducem mai jos și un fragment dintr-un articol apărut în publicația engleză de specialitate „The Stage”, nr. 3925: „Ansamblul românesc a avut fericita inspirație să vină la Paris cu o piesă ce a fost jucată aci chiar în cursul acestei stagiuni. *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale — o comedie cu strașnic de mult haz, despre mașinațiile politico-amoroase din culisele unor alegeri locale. E o piesă care, fără îndoială, își va croi drum, într-o bună zi, pînă la Londra... Festivalurile de teatru prilejuiesc întotdeauna bucurii neașteptate și adinci dezamăgiri. Spectacolelor cu *Război și Pace*, montat de Piscator, și *La Locandiera* în regia lui Visconti, le putem opune pe Cehov interpretat de suedezi, pe Sartre jucat de actorii ansamblului german din Bochum și un romin jucat de romini. Nu ne putem plînge...”

Știri din...

U.R.S.S.

◆ Teatrul de Estradă din Moscova a prezentat recent un nou spectacol-concert, intitulat *Numai pentru prieteni*. Conducerea muzicală a noului spectacol aparține cunoscutului actor și cîntăreț Leonid Utiosov. O imaginară călătorie a întregii orchestre în jurul lumii oferă lui Utiosov prilejul să prezinte cîteva din cele mai cunoscute melodii ale diverselor popoare. Un loc important în programul spectacolului revine muzicii franceze, îndeosebi cîntărețului Yves Montand, precum și muzicii italiene. Programul muzical al noului spectacol este completat cu scheciuri și cuplete, dintre care cîteva critică graba cu care unii turiști parcurg diverse orașe vizitate.

La rîndul său, Teatrul de Miniaturi din Leningrad, al cărui director este A. Raikin, a oferit spectatorilor un nou program

de estradă: *Anotimpurile*. Dintre numeroasele scenete, scheciuri și cuplete prezentate, atrag atenția prin inventivitatea și desăvârșita lor interpretare cele care prilejuiesc apariția lui A. Raikin. Astfel, într-unul din scheciuri, A. Raikin apare pe o bicicletă de copil, purtînd agățată de pantaloni, o tăbliță cu numărul vehiculului. „Mi s-a luat mașina dată spre folosință personală și eu nu mai sînt obișnuit să merg pe jos” — îl lămurește A. Raikin pe spectatori, care aplaudă, aprobînd critica lansată de actor. Într-altă scenetă, A. Raikin demonstrează ce s-ar întîmpla dacă pompierii ar folosi în munca lor metodele birocratice, proprii multor funcționari. În afara lui Raikin, noul spectacol al Teatrului de Miniaturi se bucură de aportul unor valoroși actori, ca: G. Novikov, V. Derankov, N. Konopatov și alții.

Interesul deosebit pe care spectatorul sovietic îl manifestă față de spectacolul de estradă a determinat, în ultima vreme, unele teatre dramatice să monteze și ele asemenea spectacole. Astfel, Studioul Actorului de Film din Moscova a montat comedia *Ah, inimă!* de V. Poliakov.

Fără a fi un spectacol de estradă propriu-zis, comedia lui V. Poliakov se înrudește totuși cu acest gen de spectacole atît prin modalitățile folosite de autor în tratarea materialului de viață, cît și prin întreaga organizare a spectacolului. *Ah, inimă!* satirizează pe bărbații care jură credință fiecărei femei întîlnite, pe cei care se dovedesc cruzi, lipsiți de suflet; spectacolul condamnă, în același timp, cu asprime beția, lăudăroșenia, servilismul și alte vicii. Una din cele mai reușite scene ale spectacolului prezintă o secțiune într-o imensă inimă, compartimentată, împărțită pe etaje și locuită de toate acele femei cărora posesorul ei le jurase veșnică dragoste și amintire.

Acești spectacole de estradă dovedesc — prin actualitatea problematicii, prin buna calitate a umorului, prin ținuta lor artistică — grija permanentă pe care forurile de resort o poartă acestui gen atît de popular.

◆ În cursul actualei stagiuni, Teatrul Evghenii Vahtangov va acorda o sporită atenție dramaturgiei sovietice contemporane. În planul său de repertoriu e prevăzută, astfel, noua piesă istorică a dramaturgului I. Selvinski: *Începutul erei*, inspirată de evenimentele anului 1917.

În afara acestei lucrări, teatrul intenționează să mai prezinte piesa *Fuga* de M. Bulgakov, care reflectă cîteva din problemele specifice tineretului sovietic. De asemenea, se află în studiu piesa lui V. Soloviov *Conștiința*, a cărei temă privește înalta moralitate a omului sovietic.

Teatrul a mai reținut dramatizarea lui

I. Oleși după romanul lui Dostoievski *Idiotul* și, din dramaturgia clasică universală, *Romeo și Julieta* și *Hamlet* de Shakespeare.

Teatrul va mai monta piesa *Filumena Marturano* a scriitorului italian Eduardo de Filippo.

◆ Spectatorii din Leningrad au avut de curind prilejul să aplaude la Teatrul Lensoviet spectacolul *Antoniou și Cleopatra* de Shakespeare. Evenimentul s-a bucurat de atenția specială a presei, cu atât mai mult cu cât cunoscuta piesă shakespeareiană n-a mai fost jucată la Leningrad de aproape 30 de ani.

◆ *Sonet de Petrarca* este titlul unei noi piese a dramaturgului N. Pogodin. Faptele povestite de dramaturg, deși se petrec în zilele noastre, păstrează o evidentă asemănare cu întâmplările trăite, cu multe secole în urmă, de poetul Petrarca. Eroul piesei, un om în plină maturitate, se îndrăgostește de o fată. E o dragoste mare, puternică, frumoasă prin curățenia și sfințiciunea ei, dar neimpărtășită. Eroul lui N. Pogodin se mulțumește să iubească în tăcere și să înțilnească arareori fata iubită. Petrarca și-a cîntat dragostea pentru Laura în sonete. Eroul piesei nu e însă poet, ci constructor de centrale electrice. Asta nu-l împiedică însă să-și destăinuie sentimentele și gândurile în lungi scrisori adresate iubitei sale. Ajunse din întâmplare în mîinile unor oameni joșnici, cu conștiință mic-bușzheză, scrisorile sînt răstălmăcite în chip și fel. Astfel, dragostea acestui om este transformată într-o „poveste urită”.

Lupta pentru triumful înaltei morale a omului sovietic împotriva deprinderilor mic-burghize constituie tocmai problematica noii piese a lui N. Pogodin.

◆ Teatrul de dramă „A. S. Pușkin” din Leningrad a prezentat de curind în premieră piesa *O singură noapte* de Boris Gorbatoș.

Acțiunea piesei se desfășoară într-un orașel din Caucazul de nord, în cursul unei nopți din anul 1942. Asediat de cîmpitorii hitleriști, orașelul se pregătește de luptă dirză. Relatînd peripecțiile acestei nopți agitate, dramaturgul prezintă o diversitate de caractere de oameni sovietici. Cei mai mulți, patrioți devotați statului sovietic, sînt gata să stăvilească înaintarea inamicului cu prețul vieții lor. Alții, puțini la număr, se arată, în acele ceasuri de grea încercare, lași și fricoși, animați de sentimente mic-burghize, sau dușmani deschiși ai orînduirii sovietice. Contrapunînd această minoritate marii masă a oamenilor sovietici, dezvăluînd joșnicia acestor trădători, dramaturgul reliefează viu virtuțile morale ale adevăraților oameni sovietici, eroismul și nețărmuritul lor devotament față de patria sovietică.

O singură noapte de Boris Gorbatoș este

înscrișă și în repertoriul Teatrului Mic din Moscova, premiera ei fiind fixată pentru ziua de 7 noiembrie 1956.

◆ În cursul actualei stagiuni, multe teatre sovietice vor prezenta noi spectacole Shakespeare. Astfel, în afara Teatrului Evghenii Vahtangov care repetă *Romeo și Julieta* și *Hamlet* (în regia lui Boris Zakhava, cu Mihail Astangov în rolul titular), la Teatrul Academic de Artă din Moscova va fi înscenată *Poveste de iarnă*, iar la Moscovie vor vedea lumina rampei *Nevestele vesele din Windsor* și *Richard al III-lea*. De menționat că rolul lui Richard al III-lea va fi deținut de cunoscutul actor sovietic N. Mordvinov.

Franța

◆ La Palais Royal, într-un cadru plin de farmec și poezie, Lionel Bayloc a oferit parizienilor o seară de autentic teatru cu *Menechmes* a lui Regnard.

Menechmes, comedie în cinci acte, în versuri, se inspiră din vechea lucrare a lui Plaut. Doi frați gemeni sînt îndrăgostiți de aceeași fată. Povestea se complică, datorită faptului că frații nu se cunosc între ei, unul crezîndu-l pe celălalt mort cu mulți ani în urmă. De bună seamă, toate aceste încercături iau sfîrșit, piesa încheindu-se prin două căsătorii.

Lionel Bayloc a imprimat întregului spectacol un ritm viu, care punctează fericit momentele comice. Întregul ansamblu, din care fac parte George Payron, Germaine Lefaille, Lionel Bayloc ș. a., a dovedit o impresionantă omogenitate interpretativă.

Catherine Valogne, comentînd spectacolul într-un articol apărut în revista „Lettres françaises”, scrie, printre altele: „Lionel Bayloc este unul dintre acei animatori care ar trebui desigur ajutați și care merită deplin să primească importante subvenții... Dar chiar și fără acest ajutor, Lionel Bayloc a reușit admirabil”.

◆ Orașelul francez Bellac, cu o populație de 4800 de locuitori, și-a cucerit în ultima vreme faima de important centru artistic, Festivalurile de vară organizate cu regularitate de cîțiva ani la Bellac atrag, prin înalta lor valoare artistică, un număr din ce în ce mai mare de spectatori. Anul acesta al III-lea Festival de la Bellac s-a bucurat de participarea actorilor de la Comedia Franceză, care au jucat piese de Marivaux și Molière, primite entuziast de cei aproape două mii de spectatori prezenți.

◆ Între 26 decembrie 1956 și 7 februarie 1957, se va desfășura turneul oficial al Comediei Franceze în R. P. Chineză. Cu acest prilej, ansamblul francez va prezenta *Burghezul gentilom* de Molière.

◆ Michel Saint-Denis, cunoscutul pedagog și îndrumător al multor serii de actori, care a predat în anii din urmă și la școala de teatru de pe lângă Old Vic, a preluat în luna octombrie Centrul Dramatic din Est, cu sediul la Strasbourg. Saint-Denis și studenții lui dispun acolo de o clădire adecvată, cu o sală de teatru avind o capacitate de 800 de locuri. Academia de studii teatrale a Centrului Dramatic din Est organizează cursuri cu durata de trei ani pentru actori, tehnicieni și scenografi.

R. P. Polonă

◆ Leslaw Bartelski este primul dramaturg polon contemporan care a reluat, într-una din ultimele sale piese, o temă mult dezbătută de literatura dintre cele două războaie: viața unui țirgușor. *Prima dragoste* de Leslaw Bartelski este o frescă a micului țirg din noua Polonie populară și a locuitorilor săi, chemați astăzi să contribuie activ la construirea socialismului. Zugerind noile condiții economico-sociale în care se dezvoltă țirgușoarele de odinioară, dramaturgul urmărește cu abilitate procesul transformării psihologiei și mentalității unor oameni care, pînă nu de mult, se considerau neînsemnați și condamnați la o existență ternă.

◆ Teatrele din Varșovia, Krakovia, Lodz și alte orașe și-au îmbogățit repertoriul cu noi lucrări ale dramaturgilor polonezi contemporani. Ele au astfel în vedere noile piese ale lui R. Brandstetter, T. Goluia, E. Șumanski, A. Rudniski și alții. Teatrele poloneze au acordat, în același timp, deosebită atenție marelui repertoriu clasic și contemporan străin. Din dramaturgia clasică, pe scenele poloneze vor fi montate piesele *Georges Dandin* de Molière, *Maria Stuart* de Schiller, *Romeo și Julieta* de Shakespeare, *Tragedia florentină* de O. Wilde, ca și alte lucrări aparținind lui Lope de Vega, Prosper Merimée etc.

Multe teatre poloneze s-au adresat, anul acesta, dramaturgiei ibseniene, incluzind în repertoriul lor *Rața sălbatică*, *Femeia mării*, *Peer Gynt* și altele.

Din dramaturgia contemporană străină, vor fi montate, printre altele, piesele *Șoareci și oameni*, o dramatizare după romanul cu același nume al scriitorului american Steinbeck, *Ciocirlia* de Anouilh, *Aventura* de scriitorul englez McDougall, *Banșii de Capek* și *Femeia indiană* de Balvant Gargi.

◆ Teatrul de păpuși „Ridicolii” din Krakovia a prezentat recent două noi premiere. Întîia, *Dacă Adam ar fi fost polonez*, de poetul Gatzynski, este o suculentă filipică la adresa binecunoscutei legende biblice a lui Adam și Eva. Piesa satirizează, în

același timp megalomania și frazeologia goală. A doua, *Bunica și nepotul* sau *Nobșile minunilor*, ridiculizează superstițiile micii burgezii.

Ambele spectacole au dovedit înaltă măiestrie din partea minuiților de păpuși și largile posibilități în domeniul satirei politice de care dispune teatrul de păpuși.

◆ Din inițiativa profesorilor și elevilor Liceului nr. 5 din Krakovia, a luat ființă un teatru școlar. Noua formație de amatori a prezentat pînă acum un montaj dramatic privind viața lui Mickiewicz și o lucrare a poetului S. Potoczek *Adio, putere fatală!*, o biografie a scriitorului Slowacki. Prin activitatea sa, teatrul școlar își propune să popularizeze cit mai larg în rindurile tineretului școlar viața și opera marilor scriitori clasici ai literaturii polone.

◆ Recent, două piese ale dramaturgului francez Jean Anouilh au văzut lumina rampei la Varșovia și Szczecin. E vorba de *Întilnirea de la Senlis* și *Invitație la castel*, care au fost primite cu interes de spectatorii polonezi.

◆ Studioul Experimental, de pe lângă Teatrul de Cameră din Varșovia, sub conducerea regizorului Jan Kulczynski, a prezentat recent piesa *Excepție și regulă* de Bertolt Brecht. *Excepție și regulă* a fost înscrisă — alături de o dramatizare după o nuvelă a lui Vercors, *Minciuna politică* — și în repertoriul Teatrului Buffo, unde va fi interpretată de un grup de actori tineri.

Anglia

◆ La sfîrșitul lunii august și începutul lui septembrie, londonezii au avut prilejul să vizioneze cîteva spectacole prezentate de „Ansamblul berlinez”, aflat în turneu în Anglia.

Interesul viu manifestat de spectatorii englezi pentru aceste spectacole își găsește explicația pe de o parte în faptul că animatorul și regizorul „Ansamblului berlinez” a fost regretatul Bertolt Brecht și pe de altă parte, în împrejurarea că în repertoriul turneului au figurat două din cele mai cunoscute și interesante piese ale lui Brecht: *Mama Courage* și *Cercul de cretă caucazian*.

Toate reprezentațiile „Ansamblului berlinez” au cunoscut o neobișnuită afluență de spectatori, dovadă grăitoare a interesului stîrnit de dramaturgul și omul de teatru Brecht.

În legătură cu aceasta, este deosebit de semnificativă declarația făcută recent de profesorul Roth la una din ultimele ședințe ale Societății germane de teatru. Întors recent din Statele Unite, profesorul Roth a declarat: „Bertolt Brecht este singurul dramaturg german contemporan care se bucură

în Statele Unite de un mare succes. Oamenii de teatru și criticii americani consideră întreaga sa operă ca o importantă contribuție a Germaniei la dezvoltarea artei teatrale mondiale.

◆ Dînd urmare invitației primite din partea uniunii actoricești engleze „Equity”, un grup de oameni de teatru germani a vizitat anul acesta Anglia. Delegația, condusă de dr. Almeroth, președinte al organizației „Gewerkschaft-Kunst” și director general al Teatrului de Stat din Dresda, era formată din Walter Maschke, vicepreședinte al aceleiași organizații, actrița Gudrun Neumann, Charlotte Kuter, actrița și deputată, și Hans Peter Minetti, actor de la Teatrul „Maxim Gorki” din Berlin. În timpul șederii lor în Anglia, oamenii de teatru germani au avut întrevederi cu numeroase personalități ale vieții teatrale din această țară; ei au vizionat o serie de spectacole de valoare, printre care *Macbeth* la Old Vic și *Othello* la Stratford-on-Avon, precum și *Cercul de cretă caucazian* de B. Brecht, în interpretarea studenților de la Academia Regală de Artă Dramatică.

◆ Aristofan, în transpunerea englezescă a lui Kenneth Cavander, a fost reactualizat pe scena lui „Trinity College” din Oxford, în interpretarea ansamblului „Trinity College Players” și sub egida Societății Dramatice de la St. Hugh's College. Comedia *Thermoporiasae* a căpătat la Oxford subtitlul „modernizat”: *Crimă la Festival*. În ansamblu, se relevă că interpretarea a fost la înălțime și s-a remarcat prin claritatea și expresivitatea dicțiunii.

◆ Asociația profesională a actorilor englezi „Equity” a dat publicității un document în care obiectează împotriva „șomajului tehnologic”, provocat de radio și televiziune. În declarație se spune că condițiile de trai și de muncă ale actorilor „par a fi puternic afectate de dezvoltarea rapidă și generalizarea folosirii metodelor și tehnicilor de înregistrare și de emisiuni sonore și vizuale ale spectacolelor interpretate de ei”.

◆ Homer, inspirator al unei comedii scrișă în dialect scoțian și condimentată cu un zdravăn umor scoțian! Lucrul, ori cât de incredibil ar părea, e totuși adevărat: la Teatrul „Lyceum” din Edinburgh a văzut lumina scenei piesa *Popas pe țarm* de Alexander Reid. E o prelucrare abilă și spirituală — spune presa engleză — dar de un gust ce ni se pare indoielnic — ne permitem noi să adăugăm — a peripețiilor lui Odiseu, înapoiat tocmai la timp la Itaca pentru a-și păstra neatinsă „onoarea de familist”, supusă la grele încercări de multiplicității pretendenți la mina soției sale, Penelopa. Se pare că regizorul Edward Burn-

ham și pictorul decorator Joy Stanley au realizat lucruri frumoase, că tehnicienii s-au întrecut pe sine, obținind efecte de sunet excepțional de evocatoare (vuetul talazurilor, chemarea pescărușilor, zănetele lui Zeus etc.) și că a fost reconstituită „într-o măsură mulțumitoare atmosfera justă”. Se pare...

R. P. Chineză

◆ Activitatea Teatrului de Artă Populară din regiunea Liaoning se desfășoară sub semnul unei consecvente strădanii pentru îmbogățirea repertoriului cu noi lucrări inspirate din realitățile Chinei populare.

Pe linia acestei preocupări, teatrul a stabilit strînse legături de colaborare cu un însemnat număr de dramaturgi, contribuind activ la realizarea unor lucrări răspunzînd problemelor de actualitate. Astfel, piesa *În timpinind noul*, prezentată pe scena acestui teatru, este rodul conlucrării creatoare dintre un grup de dramaturgi și actorul Tu Yn. Piesa evocă momente din lupta muncitorimii chineze împotriva elementelor dușmănoase din industrie. O altă piesă, prezentată nu de mult de Teatrul de Artă Populară, *Suflă vînt de primăvară peste Nuominhe*, aparține dramaturgului An Puo, directorul teatrului. Lucrarea reflectă aspecte din viața țărănimii chineze pe drumul cooperativizării agriculturii.

◆ Teatrul Popular din Pekin a prezentat, în direcția de scenă a lui Ou Iang, cunoscuta piesă a clasicului ceh J. K. Tyl *Cimpoierul din Strakonice*.

Italia

◆ *Fideli dulapului cu oglindă*, noua piesă a dramaturgului Ezio d'Errico, face o secțiune pe viu în viața literară contemporană, dezvăluind cu pregnanță viciele unei lumi în care scriitorul trebuie să recurgă la cele mai ordinare tertăpuri pentru a obține recunoașterea talentului său. Subiectul piesei poate fi rezumat în felul acesta: Paul Chenet, un scriitor puțin cunoscut, duce la Paris, împreună cu soția sa Solange, o viață destul de obscură. Arestat într-o dimineață de poliție, Chenet este acuzat de a fi ucis o fată, manechin de mode. Dovada crimei o constituie o fotografie a scriitorului, purtînd și un autograf de citeva rînduri, găsită în poșeta victimei. Arestarea lui Chenet, larg dezbătută în presă, aduce scriitorului o mare popularitate și chiar beneficii materiale, întrucît cărțile sale sînt imediat vindute. Între timp, Solange, soția scriitorului, cunoaște pe un oarecare Léon Delpont, a cărui asemănare cu soțul ei este atît de mare, încît cu greu pot fi deosebiți unul de celălalt. De la acesta, So-

lange află că fotografia găsită la victimă îi aparține lui și că fata, o prietenă a sa, a murit într-un accident. Împinsă de ambiție, Solange vrea să-l împiedice pe Delport să se prezinte la proces, convinsă fiind că numai astfel va putea asigura cariera literară a soțului ei.

Pină la sfârșit, lucrurile se lămuresc, iar Paul Chenet, refuzând o glorie ciștigată printr-o nefericită publicitate gratuită, pleacă în altă țară, unde, sub pseudonim, își va continua activitatea literară.

Fideli dulapului cu oglindă a fost prezentată pe scena Teatrului „del Ridotto” din Veneția, cunoscutul actor italian Carlo Ninchi fiind interpretul rolului lui Paul Chenet.

Se înțelege că aprecierile ziarelor asupra spectacolului au fost destul de contradictorii, ceea ce nu a împiedicat piesa să cunoască un mare succes de public. Pentru a ilustra, totuși, cit: de evidente și actuale sint sensurile piesei lui Ezio d'Errico, reproducem citeva rânduri din cronică apărută în ziarul „Corriere d'Informazione” din Milano, unul din puținele care au apreciat favorabil lucrarea: „Piesa este o satiră la adresa vieții literare și își propune să demonstreze că, în epoca noastră, un artist are nevoie de un punct de sprijin chiar și involuntar, fie el și scandal, pentru a reuși”.

Turcia

◆ În cursul noii stagiuni, rețeaua teatrală din Turcia se va îmbogăți cu șapte teatre noi. Este știut că viața teatrală din Turcia se concentrează exclusiv la Istanbul și Ankara, restul țării fiind lipsit de scene teatrale cu formații profesionale statornice. Hotărîrea guvernului turc privind înființarea celor șapte teatre este menită a remedia această situație. Noile teatre, subvenționate de stat, nu vor funcționa într-un local permanent, ci vor colinda teritoriul țării, oferind spectacole în toate orașele lipsite de viață teatrală. Repertoriul acestor teatre de turneu va fi alcătuit din cele mai reușite spectacole ale teatrelor centrale. Astfel, repertoriul va cuprinde, în afara clasicii (Shakespeare, Jonson etc.), și lucrări ale dramaturgiei turce contemporane: *Banchetul lui Tauridag* de Resat Nuri Guntekni, *Douăsprezece figuri sub soare* de Turgut Ozakman, *Zei și oamenii* de Orhan Aseu ș.a., jucate pe scenele teatrelor centrale.

R. Cehoslovacă

◆ Pe lângă Academia de Științe a R. Cehoslovace, a luat ființă un cabinet de studii teatrale, nucleul unui viitor centru științific pentru cercetarea istoriei și pro-

blemelor teatrului ceh, de la primele sale manifestări pînă în zilele noastre.

În afara cercetării diverselor aspecte ale dezvoltării artei spectacologice cehă, noul cabinet va studia temeinic și literatura dramatică națională.

Colaboratorii științifici ai cabinetului și-au propus, în primul rînd, să întocmească o istorie a teatrului ceh și un dicționar teatral ceh și slovac.

Cabinetul de studii teatrale va desfășura și o largă activitate editorială, publicînd, printre altele, în mod periodic și o revistă de studii teatrale; totodată, va pune temelie unei biblioteci de specialitate și unui muzeu al teatrului ceh.

◆ Nu de mult, Teatrul „D. 34” din Praga a luat inițiativa organizării unor spectacole de dimineață, dedicate pensionarilor. Succesul acestor spectacole a îndemnat Teatrul Municipal din Praga să ofere și el citeva spectacole de acest fel. Trebuie subliniat că, la aceste matineuri, teatrele prezintă piese din repertoriul curent, prețul biletelor de intrare fiind însă mai redus.

Norvegia

◆ Tot mai des își fac loc în presa norvegiană o seamă de aprecieri pozitive privind situația actuală a teatrului norvegian. În diverse articole, oamenii de teatru norvegieni își exprimă, cu multă satisfacție, convingerea că teatrul norvegian pășește, după ani de stagnare, pe drumul unei dezvoltări multilaterale. După cum relevă aceste ziare, cauzele actualului reviriment al mișcării teatrale trebuie căutate în valoarea repertoriului, în calitatea interpretării, ca și în activitatea fecundă a unui grup de tineri regizori și actori, preocupați de aflarea unor noi drumuri în artă.

Într-adevăr, cercetarea repertoriului teatral din ultimele luni permite desprinderea unor concluzii nu lipsite de interes în ceea ce privește preocuparea teatrelor de a prezenta îndeosebi lucrări din dramaturgia norvegiană și din cea scandinavă în genere.

Pe planul dramaturgiei clasice naționale, preferințele teatrelor converg mai ales spre Ibsen și Bjoernson. Primul, mai cu seamă, cunoaște o prezență continuă pe afișul teatral. Faptul pare, de altfel, destul de firesc, în anul comemorării lui Ibsen. *Strigoii*, *Un dușman al poporului*, *Împărat și Galilean*, *John Gabriel Borkman*, *Nora*, *Micul Eyolf* și, desigur, *Peer Gynt* au constituit spectacole de succes pe scenele multor teatre norvegiene. Spectacolul *Strigoii*, montat de Nye Teatret (Teatrul Nou), a dobîndit și o consacrare internațională, datorită turneului întreprins în Suedia, Finlanda și Franța.

Dintre toate spectacolele ibseniene, *Peer*

Gynt pare a fi fost cel mai prețuit de publicul norvegian. Reprezentată la Teatrul Național din Oslo, pe fundalul muzicii lui Grieg, piesa a ținut afișul timp îndelungat.

În ce privește pe Bjoernstjerne Bjoernson, Teatrul Național din Oslo a montat tragedia *Paul Lange și Tora Parsberg* și comedia *Cind înflorește viața tinăra*, ambele reliefând cu pregnanță, forța dramatică a operei acestui scriitor.

Desigur, în afara dramaturgiei clasice naționale, un loc important în repertoriul teatral norvegian revine și celei clasice universale. Dar și în acest domeniu, spectatorul norvegian își are preferințele sale bine marcate, și anume Shakespeare și Schiller.

Nu de mult, Teatrul Național din Oslo a realizat un interesant spectacol — deși încărcat cu accente melodramatice — cu *Macbeth*, *Visul unei nopți de vară* și *Noaptea regilor* au fost reprezentate în aer liber, în cadrul unei stagiuni estivale, de către un mic teatru din Oslo.

Don Carlos și *Mireasa din Messina* de Schiller și-au aflat o intrupare scenică monumentală pe scena Folketeatret-ului (Teatrul Poporului). Ambele spectacole poartă girul unor regizori hotărâți să rupă cu vechile tradiții de prezentare a acestor lucrări pe scena norvegiană.

În repertoriul teatrelor norvegiene figurează și piesele *Azilul de noapte* de Maxim Gorki (Teatrul Poporului) și *Trei surori* de Cehov, a căror prezentare a fost întâmpinată ca un important eveniment în viața teatrală norvegiană.

Dintre dramaturgii moderni, întâlnim pe afișul norvegian nume ca Shaw, O'Neill, Miller, Odets, Anouilh și alții. Piesele lor, alături de altele ca *Clochemerle* (adaptare de Paul René Gauguin după romanul cu același nume al lui Gabriel Chevalier) sau *Pe pământ ca și pe cer* și *Fugarul* de Fritz Hochwalder, un dramaturg austriac, cunoscut o largă popularitate.

Nu sînt lipsite de interes nici spectacolele experimentale oferite de Teatrul Nou cu *Așteptindu-l pe Godot* de Samuel Becket și *Turnul lui Babel*, de tînărul dramaturg suedez Lars Helgesson, care au constituit obiectul unor vii discuții.

În *Turnul lui Babel*, Helgesson supune unei analize, făcută la modul expresionist, atitudinea a patru femei în fața dragostei.

La concursul organizat de Uniunea Teatrelor Nordice pentru cele mai bune piese scandinave, Norvegia a prezentat 121 de lucrări. Premiul I norvegian a fost atribuit lui Tormod Skagestad, pentru lucrarea *Secura rămîne sub copac*, o puternică dramă familială din mediul țărănesc. De asemenea, a fost menționată la concurs și piesa *Stăpînul și servitorii lui* de Axel Kielland, care dezbate problemele actuale ale bisericii și preoției.

◆ Deși marea majoritate a teatrelor belgiene și-au deschis de mult stagiunea de toamnă, în presa de specialitate își mai fac loc ecouri întirziate asupra unor spectacole prezentate în cursul verii. Dintre acestea, nu pare lipsită de interes cronică apărută în revista „Evantail” asupra celor două spectacole prezentate de Théâtre de Poche în stagiunea estivală.

Dacă primul dintre aceste spectacole, un vodevil aparținînd lui F. A. Duver, reinvie în fața spectatorului atmosfera anului 1835, prezentînd cîteva tipuri caricaturale antrenate într-o banală intrigă conjugală, cel de al doilea spectacol oferă prilejul unei plăcute reintîlniri cu opera lui Henry Monnier, părintele binecunoscutului Joseph Prudhomme. *Sora de caritate* de Henry Monnier oferă o variată galerie de tipuri, zugrăvite de autor cu un puternic simț al umorului. O soră de caritate volubilă și insensibilă, o portăreasă vorbăreată, un medic al cărui vocabular se remarcă printr-o abundență de clișee — iată personajele care populează această piesă de un umor suculent.

Interpretarea, avînd în frunte pe Andrea Lambert, Roland Ravez și alții, a imprimat spectacolului un ritm voit inegal, corespunzător însă acțiunii scenice.

R. P. F. Iugoslavia

◆ Oricît de deosebite ar fi din punct de vedere al problematicii, concepției regizorale sau modalităților de interpretare, spectacolele teatrelor iugoslave poartă amprenta preocupării pentru desăvîrșirea măiestriei actoricești, pentru adîncirea rolului ce-i revine în realizarea spectacolului.

Este firesc, de aceea, ca la rîndul lor, dramaturgii iugoslavi să fie călăuziți de aceeași concepție asupra menirii și importanței actorului; foarte multe din lucrările lor deschid largi porți spre afirmarea virtuților interpretative. Edificatoare în acest sens sînt spectacolele *Domnii Glembaevi* și *În agonie* de Miroslav Krelji, jucate în stagiunea trecută pe scena Teatrului Popular din Belgrad. Ambele piese conțin scene, și chiar acte întregi, a căror durată depășește 40 de minute, și în care acționează doar două personaje! Mai mult decît atît, puțin tentat să dea importanță aspectului exterior al acțiunii, Miroslav Krelji reduce la minimum, chiar și în aceste acte de două personaje, ansamblul acțiunilor fizice. În felul acesta, personajele sale vorbesc neîntrerupt timp de 40 de minute. Dar în cadrul acestor discuții în doi, sînt dezvăluite cu fiecare cuvînt, cu fiecare replică rostită, noi aspecte ale problemelor urmărite de dramaturg. Anulînd acțiunea fizică, dramaturgul intensifică

acțiunea „psihologică”, captivind spectatorul prin pregnanța trăirilor, prin ascuțimea cu care operează asupra conștiinței oamenilor.

Este cert că un asemenea spectacol, oricât de bine lucrat ar fi textul dramatic, soliditate o înaltă măiestrie și tehnică actoricească. Pe scena Teatrului Popular din Belgrad, interpreții celor două spectacole (Sava Severova, Liubisa Iovanovici, Rașa Plavici) au găsit și stilul, și resursele necesare valorificării textului dramatic.

◆ Repertoriul teatrelor iugoslave s-a îmbogățit în cursul acestui an cu câteva noi și valoroase lucrări atât ale dramaturgiei autohtone, cât și ale celei străine.

Teatrul Național din Belgrad a prezentat astfel *Mincinos și supramincinos* și *Mai-mușa magică*, ale scriitorului Sterija. Pe scena aceluiași teatru, a fost reprezentată piesa *Moștenitorul* de Dobrița Casici.

Din dramaturgia străină, Teatrul Național din Belgrad a reținut *Adorabila Iulia*, o dramaturgie după o năvălă de Somersét Maugham, *Ultima oră* de Mihail Sebastian, *Mese separate* de Terence Rattgan și *Husarii* de P. A. Breal, evocând anii campaniei lui Napoleon în Italia.

Grecia

◆ Formația Teatrului Popular Elen a prezentat la Teatrul Municipal din Pireu, piesa biografică *Tragedia lordului Byron* de Manolis Skuludis. Regia spectacolului a fost asigurată de Takis Muzendis.

Dramaturgul prezintă aspecte semnificative din viața marelui poet, considerate determinante pentru întreaga lui evoluție poetică. Nefericita poveste de dragoste, care a spulberat multe din iluziile poetului încă în anii adolescenței, viața grea pe care i-au creat-o soția și sora sa Augusta, ca și strădania autorului lui *Childe Harold* de a-și răscumpăra multe din păcatele sale la Misolonghi, unde și-a jertfit viața pentru renașterea unui popor, sint evocate cu măiestrie de Skuludis, care a reușit să creeze „o operă de mare valoare artistică, de care te simți legat” (din cronică de M. Garagatsis, anăruțată în ziarul „Vradini”).

◆ Actualitatea politică oferă, în ultima vreme, un larg cimp inspirației dramaturgilor, din ce în ce mai predispuși să dezbătă, în lucrările lor, probleme ce frământă opinia publică greacă.

Edificatoare în acest sens poate fi socotită piesa lui Cristi Yannakopoulos *Mari și mici*. Piesa este inspirată de anumite evenimente petrecute în ultima vreme pe plan internațional și care au trezit în cercurile largi ale poporului grec un val de justificată nemulțumire. Eroul piesei lui Cristi Yannakopoulos este un mic burghez grec, care trăiește cu convingerea că poporul grec

se bucură de o mare simpatie și considerație printre celelalte națiuni. Datorită mușcăturii unei muște tze-tze, eroul piesei adoarme a doua zi după izbucnirea războiului mondial și se trezește după 12 ani, când constată că multe din părerile sale au fost infirmate.

Deși Cristi Yannakopoulos nu aduce nici un fel de precizuni, nu ne este greu să ghicim că satira dramaturgului grec vizează în primul rind Marea Britanie și politica acesteia față de Grecia.

Danemarca

◆ Teatrul din Odensee a prezentat în premieră comedia *O noapte de vară* de Soya, în regia lui Erik Hofman.

Acțiunea piesei se desfășoară într-un orășel, al cărui locuitori, profitând de frumusețea unei nopți calde de vară, ies să se plimbe pe stradă. Autorul se mărginește doar să prezinte diverse tipuri umane, să surprindă și să redea crâmpete din discuțiile lor, de multe ori banale și, totuși, suficiente pentru a dezvălui bucuriile și nezarurile lor.

Deși statică, lipsită de acțiune dramatică, piesa *O noapte de vară*, pe care însuși autorul ei o definește „piesă de atmosferă”, oferă o imagine fidelă a societății contemporane dintr-o țară capitalistă. De altfel, și presa daneză, exprimându-și anumite rezerve în ceea ce privește calitățile dramatice ale lucrării, este unanimă în a recunoaște că Soya a izbutit să creeze „un interesant și convingător tablou al epocii noastre”. („Berlingske Tidende”)

S.U.A.

◆ Aspirațiile de pace ale poporului american își găsesc de multe ori reflectarea în operele scriitorilor și dramaturgilor americani care, înfruntând opreliștile oficiale, dau glas protestului lor împotriva manevrelor cercurilor interesate în izbucnirea unui nou conflict mondial.

Una dintre aceste lucrări, piesa *O pălărie muțată de ploaie*, aparținând lui Michael V. Gazzo, a putut vedea lumina rampei la Lyceum Theatre din New York. Folosind o metodă proprie multor scriitori occidentali de a trata problemele luptei pentru pace (metodă impusă de condițiile în care lucrează acești creatori și care este menită să asigure respectivelor lucrări, în pofida ochiului atent al autorităților, drumul spre marile publice), Michael V. Gazzo își plasează acțiunea în anii ultimului război mondial. Piesa lui Gazzo este trista poveste a unui american de rind, grav rănit pe front și internat într-un spital, unde, din cauza

excesului de calmante, devine morfinoman. Vindecat de răni și redat vieții, eroul lui Gazzo va rămâne însă sclavul acestei boli, de care nici soția lui, nici copilul care urmează să se nască, nu-l vor putea lecu.

Descriind soarta uneia din miile de victime ale războiului, Michael V. Gazzo trimite un călduros mesaj de prietenie și bună înțelegere între oameni, chemind poporul american la o ripostă hotărâtă împotriva acelor care vor să-i răpească viitorul.

Sensurile piesei au trezit un puternic ecou în rindurile spectatorilor americani, dar și o violentă explozie de ură din partea presei reacționare, care a încercat, prin cele mai năstrușnice calificative și caracterizări, să discrediteze și piesa, și pe autorul ei.

◆ Noua comedie muzicală a lui John Latouche și Sam Loocke *Vampa*, prezentată pe scena lui *Winter Garden*, trebuia să ofere spectatorului o amuzantă plimbare prin istoria cinematografului americane, de la începuturile ei modeste de la New York, pînă la etapa de dezvoltare pe care o cunoaște astăzi la Hollywood.

Judecînd după cronicile apărute în presa new-yorkeză, putem trage însă concluzia că cei doi autori, tentați mai mult de latura sentimentală a subiectului ales, au neglijat partea istorică, îndepărtîndu-se astfel de la obiectivele lor inițiale. Iată, de pildă, ce scrie cronicarul dramatic al ziarului *New-York Times*, Atkinson: „...Ideea de a prezenta pe vampa de modă veche ca un element burlesc s-a pierdut în labirintul confuz al unui libret complicat”.

Pakistan

◆ O formație dramatică de amatori a prezentat recent la Karachi tragedia lui Sofocle, *Antigona*. Spectacolul, jucat în limba engleză, s-a bucurat de o călduroasă primire, ceea ce a determinat formația să ofere câteva spectacole și în orașul Lahore.

În comentariile lor, ziarele pakistaneze relevă înalta ținută artistică a spectacolului și pledează pentru constituirea unui Teatru Național, „cu atît mai mult — subliniază ele — cu cît prin întreaga sa

activitate, formația de amatori a demonstrat că în țară există multe talente”.

Canada

◆ Festivalul dramatic din Canada a prilejuit anul acesta trecerea în revistă a numeroase ansambluri, ce se situează la granița dintre amatorism și profesionism. Spectacolele — cu 80 de piese, dintre care 15 în limba franceză (o prte importantă a populației țării este de origine franceză) — au pus în evidență, pe lângă înzestrarea actricească și regizorală a multora dintre participanți, și unele caracteristici, ținînd de componența națională a trupelor. Astfel, relatează publicista Pamela Stirling, care a făcut parte din juriul Festivalului: „Canadianii francezi au o imensă vitalitate, se mișcă foarte degajat pe scenă, sint adesea înzestrați cu fantezie foarte bogată și vădesc o tendință pronunțată spre avangardism” („*The Stage*”, nr. 3923). Pe cînd repertoriul canadienilor francezi se limitează la Molière și la scriitorii franco-canadieni, acela al canadienilor englezi este mult mai variat, preferințele îndreptîndu-se spre Shaw, Wilde și Priestley.

Deosebirea se menține și în ce privește decorurile, cele franceze fiind mai ades stilizate, pe cînd acelea ale trupelor canadienilor de limbă engleză sint „mai solid construite”. Cît privește costumele, ele, pare-se, mai lasă de dorit, excepție făcînd costumele foarte frumoase și inteligent concepute ale echipei unei școli de călugărițe catolice din New Brunswick. Amănunt pitoresc: autoarea lor, o călugăriță, nu văzuse niciodată o reprezentație teatrală și a lucrat călăuzindu-se exclusiv după gravuri și reproduceri din cărți.

În linii generale, Festivalul a fost un succes. Alături de Conservatorul de artă dramatică de la Montreal și de formația „*Le Théâtre du Nouveau Monde*” din același oraș, de compania „*Canadian Players*”, care cutreeră neobosită întreaga țară, și de eforturile meritorii ale ansamblului teatral înființat de Oliver Gordon în Newfoundland — Terra Nova, Festivalul dramatic se înscrie ca un jalon însemnat pe calea dezvoltării artei teatrale din Canada.